

Woonstation – **Schouwspel** – www.schouwspel.nl

Stookadvies

Stooktips en advies voor het houtvuur aanmaken. Steek eerst wat kranten proppen aan in de kachel of open haard aan zodat de koude lucht in het rookkanaal wordt voor verwarmd waardoor er minder rookontwikkeling zal ontstaan. Bij slechtere trek is een goede manier om de lucht in het rookkanaal te verwarmen, door een bakje met wat spiritus in de kachel of openhaard te zetten, dit aan te steken en uit te laten branden. Stook uw houtvuur bij voorkeur op een rooster met aslade, of op een rooster met haardbokken, zodat er van onderaf zuurstof bij het vuur kan komen. Leg wat kleine en droge aanmaakhoutjes op het rooster en steek deze aan. Als de aanmaakhoutjes goed vlam hebben gevat, zet dan wat kleine en droge houtblokken tegen de achterwand, bouw het vuur daarna verder op met grotere houtblokken. Een blaaspijp met lange steel of een blaasbalg is handig om het vuur na verloop van tijd weer wat leven in te blazen. In Lapland maken de bewoners (de Saami) hun hout vuur met één lucifer aan, ze zetten van te voren dunne gekloofde stukken dennen hout boven hun kachel te drogen, kepen deze in met hun mes zodat er een soort kerstboompje ontstaat, zij zetten er dan een aantal in hun kachel en leggen wat stroken berkenbast er bij en die ene lucifer brengt het houtvuur tot leven. Probeer deze Saami eens na te volgen, mocht het echter niet goed lukken, dan U kunt natuurlijk ook de hulp inroepen van aanmaakvloei- of aanmaakblokje.

Houtsoorten

Welke houtsoorten stoken? Geen afval hout of ander afval, geen geïmpregneerd hout, gebruik naaldhout soorten alleen voor het aanmaken van de openhaard, er zit vaak veel hars in dit hout, het knettert en geeft veel vonken, wat gevaarlijk is bij een open haard vuur. Als u een kachel stookt en deze brandt goed dan kunt u als de kachel goed heet is wat naaldhout mengen met ander hout. Wat u wel moet stoken is droog hout. Houtsoorten zoals wilg, els, populier en berk, zijn na 1 tot 1½ jaar droog genoeg, andere houtsoorten zoals essen en vooral eiken en beuken, hebben een langere droogtijd nodig van zeker 2 jaar. Ook geperste briketten zijn heel geschikt, ze zijn beslist droog en branden goed. Azobé hout is ook goed te stoken, het geeft echter zoveel hitte af dat het verstandig is het te mengen met andere houtsoorten, alleen Azobé stoken kan uw kachel stuk branden.

Dennenhout stoken is een apart vraagstuk - als eerste - dennenhout is een verwarrende naam in Nederland, het timmer hout met de naam "dennenhout" komt van de zilverspar en bevat geen hars, het lijkt veel op vuren hout, maar de boom, de **grove den** bevat wel hars maar het hout van deze boom heet grenen hout. Dus het hout van de grove den, dat is wat we willen stoken. In dit hout zit veel hars en dat kan beslist veel aanslag geven in de openhaard en het rookkanaal. Stook dit dennen hout niet in de openhaard, die wordt niet heet genoeg. In een hete kachel gemengd met ander hout kan het wel en als u de kachel uit wilt laten branden gebruik dan op het laatst ander hout, want uw kachel en rookkanaal gaan dan al afkoelen.

In de kleine sauna blokhuizen in Lapland druipen als ze net nieuw zijn gebouwd, in het begin door de hitte bij het stoken, zoveel hars uit dit hout, dat je later bij het zitten soms bijna aan de ruw houten bank vast plakt. De eerder genoemde Saami en de Finnen in Lapland stoken toch behoorlijk veel hout van dennenbomen in hun kachels, eigenlijk hebben ze daar maar twee houtsoorten om te stoken, hout van dennen en van berken, de andere houtsoorten zijn behoorlijk schaars. Maar ze mengen deze twee hout soorten zo veel mogelijk, berkenhout brandt gemakkelijk en fel, vooral de schors en door deze combinatie verbrandt de hars waarschijnlijk voor een groot deel. Maar het belangrijkste moet zijn, dat in deze koude donkere poolstreken de houtkachel aangaat in september en aan één stuk brandt tot ergens in mei, deze kachels blijven maandenlang heet en branden zichzelf en het rookkanaal blijkbaar voldoende schoon – Hebben onze mooie sierkachels soms een luxe probleem?

Houtkachels stoken

Stoken op hout. Houtvuur stoken. Niet alle houtkachels hebben een rooster met aslade, zonder rooster en aslade is een kachel heel goed te stoken, u dient dan een laagje as te laten liggen, anders kunt u de bodemplaat stuk branden. Volgens de verhalen vullen in Noorwegen de Noren hun kachel daarom met een laagje schoon droog zand van ongeveer 2 centimeter dit laten ze liggen en het vermengt zich op de duur vanzelf met as. Heeft uw kachel wel een rooster met aslade, verwijder dan de as voordat dit het rooster bereikt, een rooster wat lang in de gloeiende as ligt wordt veel heter en verbrandt dan sneller. Bij een stookrooster hoort de smalle opening van de roostersleuf boven te liggen en de brede opening onder. Moderne houtkachels branden heel economisch en het rendement er van is behoorlijk hoog, soms kunt u een kachel open stoken, dit is dan vooral afhankelijk van de situatie in uw huis en het rookkanaal, open stoken is vaak aantrekkelijk, maar wel wordt het rendement van de kachel en het stookhout veel lager.

Openhaard stoken

Openhaarden branden in onze woningen meestal voor de gezellige sfeer, doe het open haarden stoken daarom goed, (kijk ook bij stook-tips) Een nieuwe open haard moet 6 tot 8 weken drogen voordat u kunt gaan stoken, u begint dan met een klein vuurtje wat niet lang mag branden, een volgende keer kunt u de tijd en grootte van het vuur langzaam opvoeren. Zorg voor voldoende luchttoevoer bij open haarden, alle lucht en zuurstof die verbrandt moet ook binnen kunnen komen, bij een openhaard is veel lucht nodig om de rookgassen af te voeren, bij een gesloten houtkachel is dit veel minder. Denk ook aan de afzuigkap in de keuken of het centraal afzuig systeem, dat kan ook een onderdruk veroorzaken in uw woning, wat dan weer nadelig is voor de goede trek van de open haard. Als u uw openhaard zonder rooster wilt stoken is dit heel goed mogelijk, een houtvuur heeft vooral vanaf de voorkant lucht en zuurstof nodig. Het stoken met of zonder rooster is vaak een persoonlijke voorkeur, wel is hout stoken op een stookrooster in het algemeen iets gemakkelijker. Bedenk wel dat open haarden geen verwarming toestellen zijn, het rendement er van ligt erg laag.

Kachel stoken

Als u uw kachel al wat langer stookt let dan eens op de binnenkant van de kachel, ziet u dan een licht grijze aanslag die vrij los zit, dan is dat een teken dat uw kachel goed brandt en u goed stookt, maar ziet u aan de binnenkant een zwarte teerachtige aanslag, dan moet u zich zorgen gaan maken. Die teer (creosoot) zet zich ook vast in uw rookkanaal, met het risico van een schoorsteenbrand. Als u deze teer ziet, brandt uw kachel niet goed, uw kachel wordt niet heet genoeg ? uw rookkanaal trekt onvoldoende ? uw houtkachel heeft een te grote capaciteit waardoor u deze te veel moet temperen, dus niet heet genoeg wordt ? u stookt hout wat niet droog genoeg is? u stookt hout waar veel hars in zit? u stookt afval hout of ander afval? Vooral dit laatste is een belangrijk punt, een houtkachel is geen allesbrander, wij gebruiken deze naam niet meer voor een houtkachel, daar is hij niet voor gemaakt. ook uit milieu oogpunt is het af te raden om op deze manier met een kachel om te gaan en er zo over te denken.

Klep in openhaard, hout / gas

Let er ook op dat de klep van de hout openhaard, open staat bij het stoken. Als een gas openhaard een klep heeft, dan moet deze een beveiliging hebben zodat het gasblok alleen kan worden aangestoken met een klep in de open stand. Bij een gas open haard met een ventilator moet de klep elektronisch gekoppeld zijn met de ventilator of er worden uitgehaald, zodat de ventilator niet kan worden gestart met een gesloten klep.

Kachelruit zwart ?

Bij het aanmaken van de houtkachel, wil het vaak helpen om het deurtje op een kier te zetten zodat de rook beter weg trekt. Wel is het gevolg hiervan dat de ideale lucht circulatie in de kachel wordt verstoord en de kachelruit hierdoor sneller zwart wordt. Er bestaan verschillende schoonmaak middelen om een vuil kachelruit te reinigen, over het algemeen werken ze goed en vaak werken ze nog beter door de doek of kranten prop die u hierbij gebruikt, even in de as te dopen. De kachelruit schoonmaken gaat vaak al goed met alleen die vochtige doek of kranten prop gedoopt in de as zonder een reinigingsmiddel. Is uw kachel ruit heel erg zwart, vuil en aangekoekt, dan kunt u ook met koper poets de ruit schoonmaken en zelfs met heel fijn staalwol, het vuurvaste glas is zo hard dat dit fijne staalwol er geen krassen op geeft. Maak het kachel ruit pas schoon als het is afgekoeld, vocht kan een hete kachelruit doen springen.

De meeste moderne kachels hebben een lucht toevoer van onder en van boven, die aan de onderkant heeft u vooral nodig bij het aanmaken van de kachel, als de kachel goed brandt kunt u die sluiten, u regelt de lucht toevoer daarna met de bovenste openingen. De lucht die hier binnen komt wordt namelijk via sleuven langs het kachelruit geleid, waardoor de vlammen van het ruit worden weggeblazen en de kachelruit langer schoon blijft. Met het deurtje op een kier verstoort u deze gunstige luchtstroom en raken de vlammen het glas en wordt het sneller zwart. Kijk ook eens naar het verschil als de onderste lucht toevoer open staat of dicht. Het is heel goed mogelijk dat bij een open stand van deze schuif de vlammen tegen het glas branden, omdat door de onderste luchttoevoer de ideale lucht stroom van boven verandert, sluit die schuif en waarschijnlijk is het resultaat een langer schoon blijvende kachelruit.

Extra info:

Sommige kachels hebben deze luchtsleuf voor het schoonhouden van het glas en de luchtschuif hiervoor niet boven, maar aan de onderzijde van de kachelruit. Oudere kachels hebben niet altijd die geleide luchtstroom langs het kachelglas, het zal dan ook moeilijker zijn bij hen het glas schoon te houden. Vochtig hout geeft ook eerder aanslag op de kachelruit dan droog hout.

Gaskachels en Gashaarden - Als u een gashaard voor het eerst aanmaakt, kan het gebeuren dat door de eerste keer heet worden en branden van de keramische stammetjes en kooltjes er een licht grijze aanslag op de kachelruit ontstaat. Het is verstandig de ruit los te halen om de aanslag te verwijderen, de aanslag kan namelijk inbranden in de kachel ruit, zodat het glas hierna niet echt helder meer is.

Boven de nok ?

De term "Boven de nok" is een verwarrend en onduidelijk begrip. Komt uw schoorsteen kanaal bijvoorbeeld 2 meter naast de nok omhoog en is de bovenkant er van iets hoger dan de nok, dan is hij toch niet echt " Boven de Nok " het ideale, boven de nok, is een gebied wat denkbeeldig of getekend ontstaat als u de schuine daklijnen, schuin doortrekt naar omhoog, de omgekeerde dak V die dan ontstaat, daar binnen is het ideale en gewenste uitmondingsgebied voor uw schoorsteen kanaal. U moet hierbij bedenken dat de wind die een schuin dak ontmoet, met de dakrichting mee omhoog gaat stromen, bij de nok gekomen buigt de windstroom dan meestal geleidelijk weer naar omlaag, in de omgekeerde dak V is de luchtstroom nog opgaand of horizontaal, daar achter buigt de luchtstroom weer omlaag, als de uitmonding van uw schoorsteen kanaal zich daar bevindt, dan ontdekt u de vervelende invloed van een omlaag stromende wind. Het maakt dan ook veel verschil hoe uw schoorsteen staat ten opzichte van de windrichting en de daknok. Bij een plat dak is 50 centimeter er boven uitmonden beslist het minimum.

Schoorsteen trek

Bedenk dat bij windstil weer, het moeilijker kan zijn een openhaard en hout kachel goed te laten trekken, U mist dan de trek die de wind kan veroorzaken, maar vooral mist werkt zeer nadelig, u heeft door deze mist vaak een slechte trek. De windrichting kan ook in uw voordeel of nadeel zijn, dit afhankelijk van de uitmonding van uw schoorsteen ten opzichte van de daknok, ook hoge bomen of gebouwen kunnen nadelig werken op de trek van uw haard of kachel, dit weer afhankelijk van de windrichting. Bij oudere kachels zat vaak nog aan de achterkant een **klep in het rookkanaal** om te temperen, bij nieuwe kachels en haarden is dat niet nodig, alleen in het extreme geval dat uw rook kanaal te goed zou trekken heeft het zin, u kunt dan het fluiten van de kachel voorkomen. Laat het rookkanaal 1x per jaar vegen, voor de goede werking van de kachel of openhaard, voor u zelf, voor de verzekering en ter voorkoming van een schoorsteen brand.

Condens in rookkanaal - Afwaterend monteren

Let er bij de montage op dat het kanaal afwaterend gemonteerd wordt. Dat wil zeggen, het smalle deel moet naar onder wijzen en worden gestoken in de buis daaronder. Hierdoor blijft het condens en de eventuele regeninslag in het kanaal, als u het andersom zou plaatsen komt het vocht bij de verbindingen naar buiten en dit vocht is behoorlijk agressief zwart roetwater wat invreet op de buitenwand van het kanaal, dus altijd afwaterend aansluiten. Bij kachels met een achteraansluiting is het in verband met dit vocht, beter om een roetzakpijp (T-stuk) te gebruiken dan een bocht, bij een bocht kan op de verbinding bij de kachel het zwarte roetwater er nog uit lopen. Bij een goede roetzakpijp blijft de condens met de roet en ander gruis, in de pijp omdat daar onderin een pot zit die het opvangt, mocht daar nog water over de rand lopen dan moet u beslist iets aan uw rookkanaal gaan veranderen.

De bovenstaande beschrijving is vooral van toepassing op een enkelwandig kanaal boven een kachel, maar bij een dubbelwandig rookkanaal kan het soms verwarring geven, let er dan op dat het binnenkanaal van boven af gezien in het kanaal er onder wordt gestoken, soms is dit maar enkele centimeters, de buitenwand van het bovenkanaal valt dan over het onderkanaal heen, op deze kanalen staat vrijwel altijd een pijl die naar boven wijst. Als u een dubbelwandig rookkanaal verkeerd om zou plaatsen, past ook de schoorsteenkap en het onderaansluitstuk niet meer.

Uw Buren

Houd bij het hout stoken ook rekening met uw buren, die zijn niet altijd blij met de rook.

Wij wensen u veel mooie stookmomenten met uw kachel en openhaard.

Het SchouwSpel | Leidsevaart 36 | 2114 AD Vogelenzang (nabij Haarlem)
T: +31 23 584 74 75 | E: info@schouwspel.nl | W: www.schouwspel.nl

Het SchouwSpel is gevestigd in het voormalige station van Vogelenzang - Bennebroek ten zuiden van Haarlem – september 2014 –